

๑. บทสรุปผู้บริหาร

ตามที่ คณะรัฐมนตรี ได้เห็นชอบร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามข้อเสนอของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ และในคราวประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ได้รับทราบร่างนโยบายดังกล่าว และ ศอ.บต. ต้องจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ซึ่งยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙(๑)

แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ ได้นำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและหลักการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการกำหนดภารกิจร่วมเพื่อเป็นการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยยึดหลักพื้นที่และประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงกลไกการดำเนินการในรูปแบบ “ประชารัฐ รักสามัคคี” จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ไว้จำนวน ๖ ประเด็น ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) : มุ่งบูรณาการและดำเนินการงานพัฒนาเพื่อความมั่นคง นำสันติสุขสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นยุทธศาสตร์จำนวน ๖ ประเด็น ได้แก่

๑. การสร้างพื้นที่สันติสุขยั่งยืนด้วยพลังหมู่บ้านและชุมชน มีกลยุทธ์ในการดำเนินการ ๓ กลยุทธ์ คือ

๑) พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้และเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นจริงอย่างเท่าทันสถานการณ์ เพื่อลดความหวาดระแวงและสร้างเสริมความรัก ความสามัคคี

๒) การเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการร่วมสร้างพื้นที่ปลอดภัย และร่วมกันกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ตนเอง ตลอดจนแสวงหามาตรการในการแก้ไขปัญหาหายาเสพติดและภัยคุกคามอื่นๆ

๓) พัฒนาศักยภาพเครือข่าย อาสาสมัคร ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น องค์กรทุกภาคส่วน ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ การบริการประชาชนและกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และมาตรฐานสากล มีกลยุทธ์ในการดำเนินการ ๖ กลยุทธ์ คือ

๑) พัฒนาระบบบริหารจัดการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) และหน่วยงานภาครัฐอื่นให้มีประสิทธิภาพทุกมิติ

๒) พัฒนาระบบบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓) พัฒนาระบบการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๔) ส่งเสริมนวัตกรรม งานวิจัย การสร้างองค์ความรู้และสร้างเครือข่าย เพื่อสนับสนุนงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ระบบยุติธรรมชุมชนและยุติธรรมทางเลือก

๖) พัฒนาประสิทธิภาพการบริการของภาครัฐ การรับเรื่องราวร้องทุกข์ รวมทั้งระบบเยียวยาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม

๓. เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มประเทศมุสลิม ประชาคมอาเซียน ตามแนวทางสันติวิธี มีกลยุทธ์ในการดำเนินการ ๔ กลยุทธ์ คือ

๑) เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว ทันกับความผันแปรของสถานการณ์ และแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรภาคีและสังคม ผ่านกลไกความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้

๒) บูรณาการสื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล

๓) สนับสนุนการเปิดพื้นที่พูดคุยเพื่อสันติสุขทุกระดับ โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

๔) เสริมสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรภาครัฐ สื่อมวลชน ภาคประชาสังคม ผู้เห็นต่าง และประชาชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข

๔. ส่งเสริมคุณภาพระบบการศึกษา ศาสนา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม มีกลยุทธ์ในการดำเนินการ ๕ กลยุทธ์ คือ

๑) สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู บุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และรองรับตลาดแรงงาน

๒) สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เยาวชนในจังหวัดชายแดนใต้ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษามลายูท้องถิ่น และภาษาต่างประเทศทุกระดับการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษาอย่างแพร่หลาย

๔) สนับสนุนผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน วรรณกรรมเรื่องสั้น จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้เพื่อการรักษาและสร้างมูลค่าให้กับพื้นที่ และเยาวชน คนรุ่นใหม่เพื่อการสืบทอดองค์ความรู้ของท้องถิ่น

๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรทางศาสนาทุกศาสนา ให้เป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังจริยธรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีกลยุทธ์ในการดำเนินการ ๙ กลยุทธ์ คือ

๑) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าการเกษตรและการตลาดอย่างเป็นระบบครบวงจรและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

๒) สร้างมาตรการ กลไก เพื่อจูงใจและกระตุ้นการลงทุนจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านด่านการค้าชายแดน

๓) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อการเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ และการเชื่อมโยงเศรษฐกิจจากภายนอกพื้นที่และระบบโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติก เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแรงงานในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

๕) ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ และการใช้พลังงานทดแทน พลังงานทางเลือกสู่อุตสาหกรรมสีเขียว รวมทั้งขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไปสู่นวัตกรรมเทคโนโลยี (Thailand ๔.๐)

๖) พัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างครบวงจร ทั้งด้านการพัฒนาวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการ การตลาด และปรับปรุงกลไกการรับรองมาตรฐานฮาลาลขององค์กรศาสนาให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ สู่มาตรฐานสากล

๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๘) เพิ่มบทบาทของประชาชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น ในการคุ้มครองดูแล จัดสรร พื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ

๙) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่

๖. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในพื้นที่ มีกลยุทธ์ ในการดำเนินการ ๔ กลยุทธ์ คือ

๑) สนับสนุนบทบาทสตรี เด็ก และเยาวชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัว ชุมชน และหมู่บ้าน

๒) ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้ทั่วถึงและพึ่งพาตนเองได้

๓) สนับสนุนความมั่นคงทางสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่

๔) ส่งเสริมการพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชน และสังคม ด้วยระบบสวัสดิการชุมชน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. หน่วยงานของรัฐและข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจตรงกันในปรัชญา ความคิด ทิศทางการแก้ไขตามนโยบาย
๒. ข้าราชการทุกหน่วยงานมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ
๓. ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้รู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าถูกข่มขู่คุกคามจากฝ่ายใด ตลอดจนให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย
๔. มีการส่งสัญญาณในการสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายการบริหาร และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากรัฐบาลที่จริงจัง ชัดเจน และต่อเนื่อง
๕. ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางความสำเร็จของงานโดยการดำเนินแผนงาน/โครงการ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล แผนงาน/โครงการของกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด และอำเภอ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่เริ่มโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า โปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ
๖. มีการจัดทำการประเมินผลโดยใช้หลักวิชาการ โดยให้หน่วยงานหรือองค์กรวิชาการที่เป็นอิสระ เป็นผู้ทำการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหาร และการพัฒนาในพื้นที่ โดยหน่วยงานหรือองค์กรตามหลักวิชาการที่เป็นอิสระและเป็นกลาง
๗. มีการประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารในระดับกระทรวง กรม จังหวัด และอำเภอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ
๘. เอกภาพทางความคิด ทุกภาคส่วนต้องมีความเข้าใจ และต้องยึดมั่นในการแก้ไขปัญหาตามกรอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
๙. ความประสานสอดคล้องระหว่างงานด้านการพัฒนาและงานด้านความมั่นคง โดยต้องให้สามารถสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้อย่างเป็นระบบ
๑๐. ทุกภาคส่วนให้การสนับสนุนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาตามแนวทางสันติวิธี ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติแล้ว

(ร่าง) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

๒. ข้อมูลทั่วไป

๒.๑ การปกครองส่วนภูมิภาค / การปกครองส่วนท้องถิ่น

เขตการปกครองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา และสตูล) ซึ่งการปกครองส่วนภูมิภาคประกอบด้วย ๕๖ อำเภอ ๔๑๓ ตำบล ๒,๙๑๖ หมู่บ้าน และการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๓ เทศบาลนคร ๑๓ เทศบาลเมือง ๖๕ เทศบาลตำบล ๓๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางแสดงข้อมูลการปกครองส่วนภูมิภาค / การปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดชายแดนภาคใต้	การปกครองส่วนภูมิภาค			การปกครองส่วนท้องถิ่น			
	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล
นราธิวาส	๑๓	๗๗	๕๙๓	-	๓	๑๑	๗๔
ปัตตานี	๑๒	๑๑๕	๖๔๒	-	๑	๑๑	๑๐๑
ยะลา	๘	๕๘	๓๗๙	๑	๑	๙	๕๒
สงขลา	๑๖	๑๒๗	๑,๐๒๓	๒	๗	๒๘	๑๐๓
สตูล	๗	๓๖	๒๗๙	-	๑	๖	๓๔
รวม	๕๖	๔๑๓	๒,๙๑๖	๓	๑๓	๖๕	๓๖๔

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘)

๒.๒ ประชากร

จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๓,๗๒๑,๗๔๔ คน ซึ่งแยกเป็นประชากรชาย ๑,๘๓๔,๒๓๒ คน และประชากรหญิง ๑,๘๘๗,๕๑๒ คน ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๙๙ นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๒๘.๑๐ นับถือศาสนาพุทธ และอีกร้อยละ ๐.๙๑ นับถือศาสนาอื่นๆ (คริสต์/ฮินดู) ซึ่งประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของ ๓ จขต. ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยมีประชากรรวม ๑.๙๕ ล้านคน ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓ นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้พื้นที่ ๓ จขต. มีเอกลักษณ์ทางสังคมและวิถีประชาชนที่แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศ รายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้	เพศ		จำนวนประชากรรวม (คน)
	ชาย	หญิง	
นราธิวาส	๓๘๗,๖๓๑	๓๙๕,๔๕๑	๗๘๓,๐๘๒
ปัตตานี	๓๔๓,๗๕๗	๓๕๐,๒๖๖	๖๙๔,๐๒๓
ยะลา	๒๕๗,๑๒๔	๒๖๑,๐๑๕	๕๑๘,๑๓๙
สงขลา	๖๘๘,๔๖๒	๗๒๒,๑๑๕	๑,๔๑๐,๕๗๗
สตูล	๑๕๗,๒๕๘	๑๕๘,๖๖๕	๓๑๕,๙๒๓
รวม	๑,๘๓๔,๒๓๒	๑,๘๘๗,๕๑๒	๓,๗๒๑,๗๔๔

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘)

(ร่าง) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

๒.๓ จำนวนมัสยิด/วัด/โรงเรียนรัฐ/โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา/สถาบันปอเนาะ/

ตาดีกา

ข้อมูล	จำนวน				รวม	แหล่งข้อมูล
	ยะลา	ปัตตานี	นราธิวาส	๔ อ.สงขลา		
มัสยิด(แห่ง)	๔๙๓	๖๙๑	๖๕๖	๒๒๑	๒๐๖๑	ศศว. ศอ.บต.
วัด(แห่ง)	๕๒	๘๔	๘๗	๘๗	๓๑๐	
โรงเรียนรัฐ(แห่ง)	๓๕๕	๓๗๑	๒๓๘	๑๘๐	๑๑๔๔	สนง.ศึกษาธิการ ภาค ๘, สนง. การศึกษาเอกชน จ.สงขลา
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา	๔๗	๙๔	๕๔	๒๔	๒๑๙	
สถาบันศึกษาปอเนาะ(แห่ง)	๑๒๓	๒๓๘	๖๕	๔๖	๔๗๒	
ตาดีกา(แห่ง)	๔๓๓	๖๓๗	๖๓๕	๑๙๗	๑๙๐๒	

หมายเหตุ : ข้อมูล ๓ จขต. และ ๔ อ.สงขลา ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

รายงานโดย สพน.กอ.รมน.ภาค ๔ สน.

๓. ความเป็นมา

๓.๑ ความมุ่งหมาย

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบูรณาการ และการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยตามสายงานปกติ ซึ่งอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่ กระทรวง กรม และ หน่วยงานที่มีหน้าที่ โดยเฉพาะศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและบูรณาการ แผนงาน และโครงการในด้านการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อเนื่องจากแผนงานและโครงการ ที่หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งหากไม่ดำเนินการจะส่งผลเสียต่อการแก้ไขปัญหาตาม ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการกำกับ เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติของหน่วยงาน ของรัฐฝ่ายพลเรือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ

๓.๒ ขอบเขต

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๘/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหา จชต. ได้กำหนดกลไกในการบริหารงานเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบ ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาและมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นที่ปรึกษา ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา จชต. (คปต.) ทำหน้าที่ในการบูรณาการงานการแก้ไขปัญหา จชต. ของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐและให้กอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกันบูรณาการแผนปฏิบัติการและแผนงาน/โครงการของส่วนราชการและหน่วยงาน ของรัฐ ในด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา จชต. ตลอดจนการสร้าง ความประสานสอดคล้องในทุกมิติ และระดับหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งได้มอบให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหา จชต. ทั้งปวงในพื้นที่ และให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดให้มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้า เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า พร้อมทั้งได้กำหนด ลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการปฏิบัติ โดยให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนราชการ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน เร่งรัดการดำเนินการในทุกด้านและทุกมิติ โดยเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่อย่างแท้จริงและเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ตลอดจนสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนและลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละพื้นที่

๔. สภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑ ด้านความมั่นคง

๔.๑.๑ สถานการณ์ทั่วไป

ในอดีต สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรงและเกิดความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะปัญหาที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเชื่อมโยงกันหลายมิติ ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหา คือ ชาตินิยม ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ รวมทั้ง ประชาชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตเพื่อดำรงอยู่ในสังคมไทย ภายใต้ความเข้าใจ และการยอมรับบนพื้นฐานของความเป็นอัตลักษณ์ดังกล่าว อนึ่ง การใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ มีความรู้สึกคับแค้นใจ และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของภาครัฐ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผล และต่อสู่ด้วยการใช้ความรุนแรง ส่งผลทำให้เกิดบรรยากาศความกลัว ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ความไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงของคนบางกลุ่ม ยังคงถูกใช้เป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการก่อเหตุรุนแรง ส่งผลให้ประชาชนมีความหวาดระแวง และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ในขณะที่การพัฒนาพื้นที่ทั้งในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคมและการศึกษา ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ รวมถึง การบริหารจัดการของภาครัฐที่ขาดเอกภาพ และการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบดังกล่าว

สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง และยังคงน่าปัจจัยเดิม คือ ชาตินิยม ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ มาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อมูลของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ปรากฏว่าในห้วงเดือนตุลาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘ มีการก่อเหตุ ๖๕๗ เหตุการณ์ และในห้วงเดือนตุลาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙ มีการก่อเหตุ ๓๓๖ เหตุการณ์ เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติการก่อเหตุแล้ว ปี ๒๕๕๙ ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๔๘.๘๖ ถือได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อน และมีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่ง

แต่อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในทิศทางที่ดีขึ้น คือ ๑) ภาครัฐมีทิศทางและพัฒนาการแก้ไขปัญหา มีความเข้าใจในวิถีชีวิต และความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้ง รับรู้ปัญหาและความต้องการของประชาชน ๒) การเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขและพัฒนาพื้นที่ของภาคประชาชนภาคประชาสังคม ๓) นานาชาติและองค์กรต่างประเทศมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔) กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในและต่างประเทศมีความต่อเนื่อง และ ๕) การรวมตัวของประชาคมอาเซียนเป็นโอกาสสำคัญของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ รวมทั้ง มีจุดแข็งในเรื่องของภาษา วัฒนธรรม ทรัพยากร และเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกัน อีกทั้งรัฐบาลให้ความสำคัญกับแผนงานโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่และทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการเมืองต้นแบบ สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และงานประชาสัมพันธ์

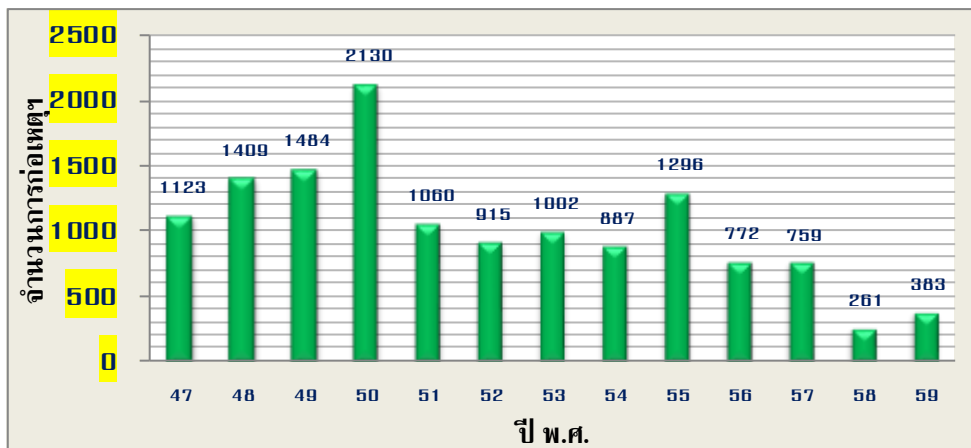
(ร่าง) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

เชิงรุก นำเสนอเรื่องราวดีๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบได้อย่างทั่วถึง และออกไปสู่นอกพื้นที่และต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้ และเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง

การลดความรุนแรงในพื้นที่

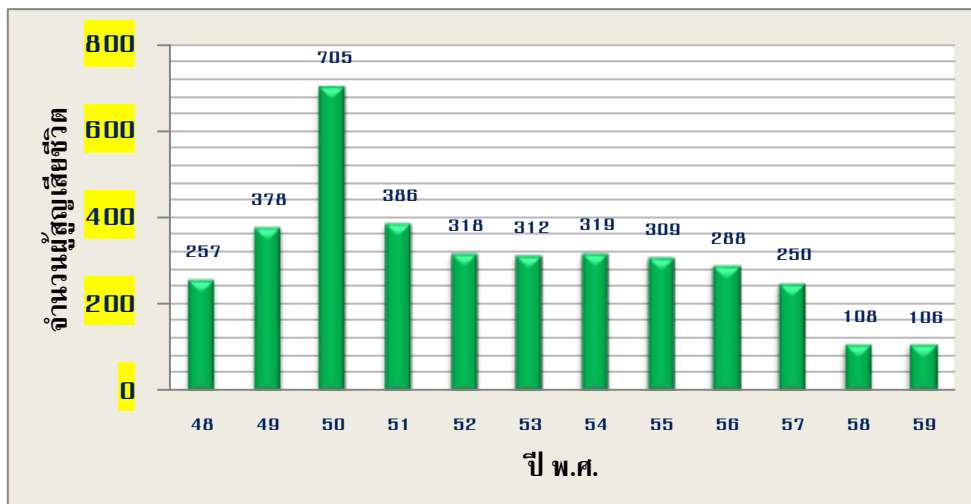
ได้นำนโยบาย “ประชารัฐ” เป็นหลักในการขับเคลื่อนการทำงานในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข ผ่านการทำงานของภาคเครือข่ายอาสาสมัครมากกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คน อีกทั้งยังมีการมอบหมายเครือข่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการที่เป็นคนมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ ๕๔ ร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ปลอดภัยมากขึ้น นอกจากนี้ มีโครงการพาคณะกลับบ้าน การพบปะเยี่ยมเยียนผู้เข้าร่วมโครงการประชาร่วมใจ และการจัดตั้งกลุ่มผู้ร่วมสร้างสันติสุข พัฒนาทักษะทางอาชีพและจัดหาที่พักอาศัย จากการดำเนินการร่วมกันทุกภาคส่วน โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ภาพรวมของการก่อเหตุความรุนแรง ๑๒ ปี ที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลงตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ ๑ แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนการก่อเหตุรุนแรง

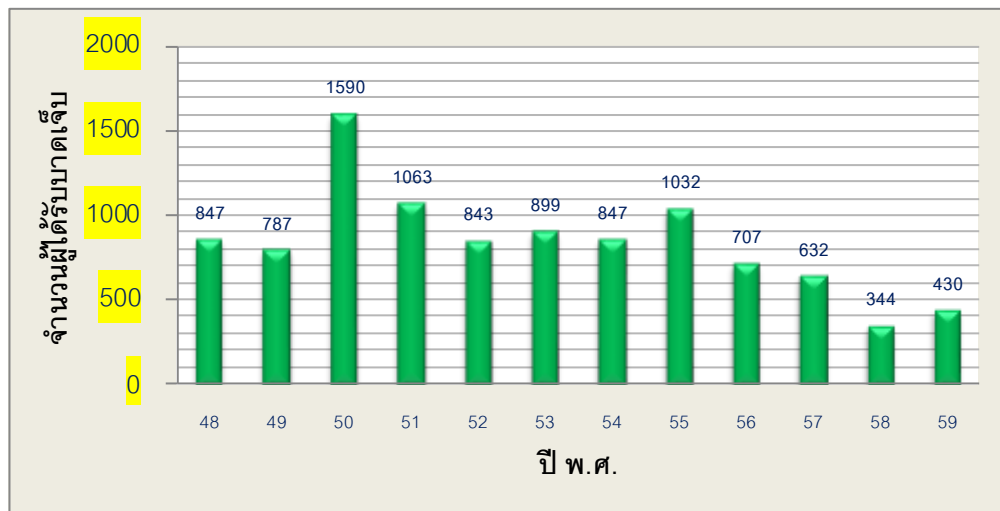
(แหล่งข้อมูล : กอ.รมน.ภาค ๔ สน.)

ตารางที่ ๒ แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนผู้สูญเสียชีวิต

(แหล่งข้อมูล : กอ.รมน.ภาค ๔ สน.)

ตารางที่ ๓ แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บ

(แหล่งข้อมูล : กอ.รมน.ภาค ๔ สน.)

๔.๑.๒ สถานการณ์เฉพาะ

สภาพแวดล้อมที่มีปัญหาในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และบางส่วนของจังหวัดสงขลา อัตลักษณ์ที่แตกต่างยังคงปรากฏภาพสังคมเชิงเดี่ยวชัดเจน สืบเนื่องจากการดำเนินชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ตามวิถีมุสลิม ศรัทธาในศาสนาอิสลาม เชื่อมันผู้นำจิตวิญญาณวัฒนธรรมการแต่งกายและการใช้ภาษามลายูท้องถิ่นสื่อสารในชีวิตประจำวันท่ามกลางเศรษฐกิจที่มีเพียงกระแสเงินหมุนเวียนภายในพื้นที่ ปราศจากการลงทุนภาคอุตสาหกรรมหนักรายได้ประชากรยังคงมาจากประกอบอาชีพเกษตรกรรมสวนยางพารา ผลไม้ตามฤดูกาล ตลอดจน การประมงและผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป อีกทั้งยังต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว เนื่องจากประชากรวัยแรงงานท้องถิ่น เดินทางไปประกอบอาชีพในประเทศมาเลเซีย เพื่อรายได้ที่ดีกว่าและทำให้สถานะบุคคลสองสัญชาติอันเป็นหนึ่งในปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา รองจากเรื่องระบบการศึกษาของเยาวชน ที่ยังขาดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา คุณภาพบุคลากรครู รวมถึงการกำกับดูแลการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ทั้งด้านศาสนาที่ถูกต้องตามหลักคำสอน คัมภีร์อัลกุรอานอย่างแท้จริง และสามารถศึกษาต่อสายสามัญ เพื่อการประกอบอาชีพในสังคมได้ แม้ว่าในระดับท้องถิ่นประชาชนยังคงมีค่านิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อต่างประเทศในมุสลิมตะวันออกกลางและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งไม่ได้รับรองคุณวุฒิทางการศึกษาในการบรรจุเข้ารับราชการ หรือปฏิบัติงานในภาครัฐวิสาหกิจและเอกชนทั่วไป เนื่องจากไม่มีองค์ความรู้ที่ตรงกับการปฏิบัติงาน อีกทั้งการศึกษายังเป็นการเปิดโลกทัศน์เสริมสร้างความคิดสติปัญญา และเป็นภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน มิให้ถูกชักจูงและตกเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดหรือต่อต้านอำนาจรัฐ โดยกลุ่มผู้ไม่หวังดี โดยมีเป้าหมายหลักเป็นเยาวชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นประชากรที่มีเพียงปริมาณมากกว่าคุณภาพเนื่องจากสังคมปราศจากการวางแผนครอบครัว ขณะที่การบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดหรือบุคคลต้องสงสัยเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุหรือผู้กระทำความผิด ตลอดจนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนมุสลิม ต้องมีความชัดเจนมิให้เกิดช่องว่างและตอบสังคมได้ มิให้ภาพการปฏิบัติต่อเป้าหมายปรากฏผ่านสื่อสาธารณะและกลายเป็นประเด็นนำไปสู่ปัญหาความเป็นไม่เป็นธรรมในสังคม ที่เข้าข่ายการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป นอกจากนี้การตรวจจับธุรกิจผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง เป็นปลายทางที่ไม่สามารถเชื่อมโยงและดำเนินการต่อผู้มีอิทธิพลรายใหญ่ในพื้นที่ซึ่งมีอิทธิพลทั้งด้านการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นด้วย

๔.๒ ด้านการพัฒนา

๕.๒.๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑. การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนชาวไทยมุสลิมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ดูแลปกครองชุมชนของตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๘๒.๗๘ ศาสนาพุทธ ร้อยละ ๑๖.๔๑ และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ ๐.๘๑ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น/ตำบล นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ ๗๒.๔๗ ศาสนาพุทธ ร้อยละ ๒๖.๓๓ และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ ๑.๒ รายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ศาสนา	ผู้บริหารท้องถิ่น (ร้อยละ)	สมาชิกสภาท้องถิ่น (ร้อยละ)
นับถือศาสนาอิสลาม	๘๒.๗๘	๗๒.๔๗
นับถือศาสนาพุทธ	๑๖.๔๑	๒๖.๓๓
นับถือศาสนาอื่นๆ	๐.๘	๑.๒
รวม (ร้อยละ)	๑๐๐	๑๐๐

๒. จำนวนข้าราชการและพนักงานที่นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนไทยทุกศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ ขับเคลื่อนนโยบายการกันพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้าราชการและพนักงานราชการ จำนวน ๖๐,๔๐๕ คน เมื่อคิดเป็นร้อยละ พบว่า ข้าราชการและพนักงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๕๑.๖๓ และศาสนาพุทธ ร้อยละ ๔๘.๓๗ รายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ที่	จังหวัด	จำนวน	ศาสนา	
			พุทธ	อิสลาม
๑	ยะลา	๒๒,๙๖๗	๑๐,๖๗๗	๑๒,๒๙๐
๒	ปัตตานี	๑๗,๕๙๒	๘,๗๖๓	๘,๘๒๙
๓	นราธิวาส	๑๙,๘๔๖	๙,๗๗๕	๑๐,๐๗๑
รวมทั้งหมด		๖๐,๔๐๕	๒๙,๒๑๕	๓๑,๑๙๐
รวม (ร้อยละ)			๔๘.๓๗	๕๑.๖๓

๓. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) โดยใช้หลักการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาความเจริญ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใส เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจให้ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง

ผลลัพธ์สุดท้ายจะมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สอดคล้องกับนโยบายสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของรัฐบาลที่จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ประชาชนต้องมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานภาครัฐก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อภาครัฐปราศจากเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง และนำไปสู่การสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน ภายใต้เงื่อนไขในการสนับสนุนงบประมาณ ดังนี้

พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้

ได้ให้ความสำคัญกับบทบาท **ผู้นำสี่เสาหลักประกอบด้วย ๑) ผู้ใหญ่บ้าน ๒) ผู้แทนสมาชิก อบต. ๓) ผู้นำศาสนา และ ๔) ปราชญ์ชาวบ้าน** ในหมู่บ้านนั้นเป็นผู้ลงนามร่วมกันให้หมู่บ้านจัดทำเวทีประชาคม ประเมินครอบครัวเป้าหมาย ครอบครัวคุณธรรม สัจจะ สันติสุข ภายใต้ยุทธศาสตร์ ประชากรรัฐร่วมใจ สร้างสันติสุข และมีเงื่อนไขสำคัญ ได้แก่

๑. ปลอดภัยเสพติด คือ สมาชิกในครัวเรือนไม่จำหน่ายยาเสพติด ไม่เสพยาเสพติดไม่สนับสนุนยาเสพติด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดและรู้จักป้องกันตนเอง

๒. มีจิตอาสา คือ สมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมประชุมของหมู่บ้านมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนดูแลรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

๓. ไม่สร้างปัญหาต่อสังคม คือ สมาชิกในครัวเรือนเคารพกฎกติกาของชุมชน ไม่มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง และสร้างความเดือดร้อนให้กับเพื่อนบ้าน

ผลการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒,๘๕๔ โครงการ/กิจกรรมประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตรงตามความต้องการของหมู่บ้านอย่างแท้จริง

๕. นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

รัฐบาล โดย สภากาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินการด้านความมั่นคงในระยะ ๗ ปี ต่อไป โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ถูกกำหนดไว้ในนโยบายที่ ๓ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาในทุกมิติ ได้แก่ การเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุข โดยให้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานการจัดการความขัดแย้ง ความรุนแรง และการสร้างความรัก ความสามัคคี ความสงบสุข และความสมานฉันท์ของประชาชน และลดการใช้ความรุนแรงในพื้นที่ การฟื้นฟูความเชื่อมั่นและลดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับรัฐ โดยยึดถือความเป็นธรรม และกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม รวมถึงการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของประชาชน การเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะการสร้างการยอมรับของสังคมโดยรวมและส่งเสริมให้คนและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ และลักษณะพิเศษเฉพาะแต่ละพื้นที่ การส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข เพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและความรุนแรง โดยเฉพาะการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับผู้ที่ไม่เห็นต่างจากรัฐทั้งในพื้นที่และต่างประเทศ การเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย รองรับการพัฒนาพูดคุยเพื่อสันติสุข และมีหลักประกันของความต่อเนื่องและความเชื่อมั่นของทุกกลุ่มในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุย และการสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริง

ที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อลดเงื่อนไขของการนำไปแสวงประโยชน์ และเกื้อกูลต่อการแก้ไขปัญหาของไทย

๕.๒ นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

รัฐบาล โดย สภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำนโยบายการบริหารและพัฒนา จชต. พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ เพื่อใช้เป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา โดยสาระสำคัญ คือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่มุ่งไปสู่การจัดเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง ทั้งเงื่อนไขในระดับบุคคล ได้แก่ การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ต่างจากรัฐ การขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล อำนาจมืด และธุรกิจผิดกฎหมาย ความเกลียดชัง และความคับแค้นจากเรื่องส่วนตัว เงื่อนไขระดับโครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างการปกครองและการบริหารที่ยังไม่สามารถตอบสนองต่ออัตลักษณ์ในพื้นที่ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง และเงื่อนไขระดับวัฒนธรรม ได้แก่ การรู้สึกแปลกแยกไม่ เป็นเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ตลอดจนผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนของสังคมไทย และสังคมโลกทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวม ๖ ข้อ ดังนี้

๑. เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจต่อกันปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

๒. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. เพื่อให้สังคมไทย และสังคมในพื้นที่ ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ น่าท่องเที่ยว และนำลงทุน

๕. เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง

๖. เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุน และมีบทบาทเกื้อกูลต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๕.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) :

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน เป้าหมาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) : เป้าหมายที่ ๓ ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

๖.๑ แนวความคิดทางยุทธศาสตร์

น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา** และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และหลักการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการกำหนดภารกิจร่วมเพื่อเป็นการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยยึดหลักพื้นที่และประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงกลไกการดำเนินการในรูปแบบ “ประชารัฐ รักสามัคคี” จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ดังต่อไปนี้

๖.๒ วิสัยทัศน์ (Vision) : มุ่งบูรณาการและดำเนินการงานพัฒนาเพื่อความมั่นคง นำสันติสุขสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๖.๓ พันธกิจ (Mission)

๑. บูรณาการและขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับศักยภาพและวิถีชีวิตของประชาชน

๓. อำนวยความเป็นธรรมคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ รวมทั้งสนับสนุนแนวทางสันติ

๔. สร้างความเข้าใจอันดีต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในและต่างประเทศ

๖.๓ เป้าประสงค์รวม

๑. สถานการณ์ความไม่สงบลดลง

๒. คุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น

๖.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา จำนวน ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างพื้นที่สันติสุขยั่งยืนด้วยพลังหมู่บ้านและชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ การบริการประชาชน และกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และมาตรฐานสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มประเทศมุสลิม ประชาคม อาเซียนตามแนวทางสันติวิธี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมคุณภาพระบบการศึกษา ศาสนา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑

การสร้างพื้นที่สันติสุขยั่งยืนด้วยพลังหมู่บ้านและชุมชน

เป้าประสงค์ จำนวน ๒ เป้าประสงค์

- ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปราศจากความหวาดระแวง
- ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองและจัดการปัญหาภัยคุกคามในพื้นที่ได้

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ตัวชี้วัด	ผลงานที่ผ่านมา	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑. ร้อยละของหมู่บ้านและชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน		๗๐	๗๕	๘๐
๒. ระดับความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน		๗๕	๘๐	๘๕

กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๓ กลยุทธ์

- พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้และเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นจริงอย่างเท่าทันสถานการณ์ เพื่อลดความหวาดระแวงและสร้างเสริมความรัก ความสามัคคี
- การเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการร่วมสร้างพื้นที่ปลอดภัย และร่วมกันกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ตนเอง ตลอดจนแสวงหามาตรการในการแก้ไขปัญหาเสถียรและภัยคุกคามอื่นๆ
- พัฒนาศักยภาพเครือข่าย อาสาสมัคร ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น องค์กรทุกภาคส่วน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ การบริการประชาชน และกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์ จำนวน ๓ เป้าประสงค์

๑. การทำงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๒. ประชาชนมีความพึงพอใจในการให้บริการของภาครัฐมากขึ้น
๓. การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นมาตรฐานสากลและมีช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ตัวชี้วัด	ผลงานที่ผ่านมา	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑. ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ		๘๐	๘๒	๘๔
๒. ร้อยละของการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ระบบยุติธรรมชุมชน และยุติธรรมทางเลือก		๘๐	๘๒	๘๔

กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๖ กลยุทธ์

๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) และหน่วยงานภาครัฐอื่นให้มีประสิทธิภาพทุกมิติ
๒. พัฒนาระบบบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้
๓. พัฒนาระบบการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
๔. ส่งเสริมนวัตกรรม งานวิจัย การสร้างองค์ความรู้และสร้างเครือข่าย เพื่อสนับสนุนงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ระบบยุติธรรมชุมชนและยุติธรรมทางเลือก
๖. พัฒนาประสิทธิภาพการบริการของภาครัฐ การรับเรื่องราวร้องทุกข์ รวมทั้งระบบเยียวยาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและเป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓

เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มประเทศมุสลิม ประชาคมอาเซียน ตามแนวทางสันติวิธี

เป้าประสงค์ จำนวน ๒ เป้าประสงค์

- กลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศมุสลิม และองค์กรระหว่างประเทศ เข้าใจสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- สังคมและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ตัวชี้วัด	ผลงานที่ผ่านมา	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑. ร้อยละของการสร้างการรับรู้และความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องต่อสถานการณ์ความเป็นจริงและการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวทางสันติวิธีของภาครัฐต่อประชาชนทั้งในและต่างประเทศ		๗๐	๗๕	๘๐
๒. ร้อยละของการมีส่วนร่วมของสังคมองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศในการเข้ามาสนับสนุนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข		๗๐	๗๕	๘๐

กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๔ กลยุทธ์

- เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว ทันท่วงทีกับความผันแปรของสถานการณ์ และแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรภาคีและสังคม ผ่านกลไกความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้
- บูรณาการสื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล
- สนับสนุนการเปิดพื้นที่พูดคุยเพื่อสันติสุขทุกระดับ โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี
- เสริมสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรภาครัฐ สื่อมวลชน ภาคประชาสังคมผู้เห็นต่าง และประชาชน ให้ความรู้ ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔

ส่งเสริมคุณภาพระบบการศึกษา ศาสนา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

เป้าประสงค์ จำนวน ๔ เป้าประสงค์

๑. ครู บุคลากรทางการศึกษา และการจัดการศึกษา มีมาตรฐานตามเกณฑ์
๒. นักเรียน นักศึกษา ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมีงานทำ
๓. ประชาชนในพื้นที่ดำเนินวิถีชีวิตตามหลักศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม
๔. ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการสืบสาน เพิ่มคุณค่า ให้เกิดประโยชน์ ต่อหมู่บ้าน และชุมชน

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ตัวชี้วัด	ผลงานที่ ผ่านมา	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑. ร้อยละของครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์		๗๐	๗๕	๘๐
๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติเพิ่มขึ้น		๓	๓.๕	๔
๓. จำนวนนักเรียนและนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ		๕๐๐	๕๕๐	๖๐๐
๔. ร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษา แล้วมีงานทำ		๕๐	๕๕	๖๐
๕. ร้อยละของหมู่บ้านและชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมร่วมกันและมีการสืบสานเพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรมภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม		๕๐	๕๕	๖๐
๖. ร้อยละขององค์กรทางศาสนาที่เข้าร่วมแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้		๕๐	๕๕	๖๐

กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๕ กลยุทธ์

๑. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู บุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่และรองรับตลาดแรงงาน
๒. สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เยาวชนในจังหวัดชายแดนใต้ทั้งในและต่างประเทศเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง
๓. ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษามลายูท้องถิ่น และภาษาต่างประเทศทุกระดับการศึกษา ทั้งในและนอกระบบการศึกษาอย่างแพร่หลาย
๔. สนับสนุนผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน วรรณกรรม เรื่องสั้น จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้เพื่อการรักษาและสร้างมูลค่าให้กับพื้นที่ และเยาวชนคนรุ่นใหม่เพื่อการสืบต่อองค์ความรู้ของท้องถิ่น
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรทางศาสนาทุกศาสนา ให้เป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังจริยธรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๕

การพัฒนาเศรษฐกิจและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เป้าประสงค์ จำนวน ๒ เป้าประสงค์

๑. เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง
๒. ประชาชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ตัวชี้วัด	ผลงานที่ ผ่านมา	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑. ร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้		๑.๕	๒.๕	๓.๕
๒. ร้อยละมูลค่าการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้		๕	๗	๙
๓. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้		๕	๑๐	๑๕
๔. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนธุรกิจ/วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้		๑๐	๑๕	๒๐
๕. ร้อยละของผลผลิตทางการเกษตรได้รับการเพิ่มมูลค่า		N/A	N/A	N/A
๖. ร้อยละของครัวเรือนที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน		N/A	N/A	N/A
๗. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการส่งเสริมและรับรองมาตรฐานสากล		๑	๑.๕	๒.๕
๘. ร้อยละการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เข้าร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				

กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๙ กลยุทธ์

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าการเกษตรและการตลาดอย่างเป็นระบบครบวงจรและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)
๒. สร้างมาตรการ กลไก เพื่อจูงใจและกระตุ้นการลงทุนจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านด้านการค้าชายแดน
๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ และการเชื่อมโยงเศรษฐกิจจากภายนอกพื้นที่และระบบโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแรงงานในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
๕. ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ และการใช้พลังงานทดแทน พลังงานทางเลือกสู่อุตสาหกรรมสีเขียว รวมทั้งขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไปสู่นวัตกรรมเทคโนโลยี (Thailand ๔.๐)
๖. พัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างครบวงจรทั้งด้านการพัฒนาวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการ การตลาด และปรับปรุงกลไกการรับรองมาตรฐานฮาลาลขององค์กรศาสนาให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ สู่มาตรฐานสากล
๗. ส่งเสริมและสนับสนุนการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๘. เพิ่มบทบาทของประชาชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการคุ้มครองดูแล จัดสรร พื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ
๙. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๖

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในพื้นที่

เป้าประสงค์ จำนวน ๑ เป้าประสงค์

ประชาชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม มีศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ตัวชี้วัด	ผลงานที่ ผ่านมา	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑. ร้อยละของสตรี เด็ก และเยาวชน ที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ครอบครัว หมู่บ้าน และชุมชน		๗๐	๗๓	๗๖
๒. ร้อยละของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้รับการ พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น		๗๐	๗๓	๗๖
๓. ร้อยละของประชาชนที่เข้าถึงการให้บริการ ทางการแพทย์และสาธารณสุข		๗๐	๗๒	๗๔

กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๔ กลยุทธ์

๑. สนับสนุนบทบาทสตรี เด็ก และเยาวชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัว ชุมชน และหมู่บ้าน
๒. ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้ทั่วถึง และพึ่งพาตนเองได้
๓. สนับสนุนความมั่นคงทางสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่
๔. ส่งเสริมการพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชน และสังคม ด้วยระบบสวัสดิการชุมชน

๗. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๗.๑ หน่วยงานของรัฐและข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจตรงกันในปรัชญา ความคิด ทิศทางการแก้ไขตามนโยบาย

๗.๒ ข้าราชการทุกหน่วยงานมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

๗.๓ ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้รู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยไม่รู้สึกรู้ว่าถูกข่มขู่คุกคามจากฝ่ายใด ตลอดจนให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย

๗.๔ มีการส่งสัญญาณในการสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายการบริหาร และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากรัฐบาลที่จริงจัง ชัดเจน และต่อเนื่อง

๗.๕ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางความสำเร็จของงานโดยการดำเนินแผนงาน/โครงการ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล แผนงาน/โครงการของกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด และอำเภอ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่เริ่มโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า โปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๗.๖ มีการจัดทำการประเมินผลโดยใช้หลักวิชาการ โดยให้หน่วยงานหรือองค์กรวิชาการที่เป็นอิสระ เป็นผู้ทำการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหาร และการพัฒนาในพื้นที่ โดยหน่วยงานหรือองค์กรตามหลักวิชาการที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

๗.๗ มีการประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารในระดับกระทรวง กรม จังหวัด และอำเภอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ

๗.๘ เอกภาพทางความคิด ทุกภาคส่วนต้องมีความเข้าใจ และต้องยึดมั่นในการแก้ไขปัญหาตามกรอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา

๗.๙ ความประสานสอดคล้องระหว่างงานด้านการพัฒนาและงานด้านความมั่นคง โดยต้องให้สามารถสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้อย่างเป็นระบบ

๗.๑๐ ทุกภาคส่วนให้การสนับสนุนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาตามแนวทางสันติวิธี ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญ และกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติแล้ว
